

กุศล

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

การให้ทาน ทานนี้เป็นพื้นฐาน เห็นไหม ทานเป็นพื้นฐาน แต่เวลาฟังธรรม ธรรมนี้มันไป
แก้ไขความคิดความเห็นของตัวเอง ฟังธรรมถึงได้ประโยชน์ตรงนั้นใจ การฟังธรรมไป

ดูอย่างของเราสิ เริ่มต้นว่าจะมาทำบุญทำกุศลได้นะ เหมือนคนหลับจริงๆ นะ เหมือนคน
ไม่รู้สักอะไรจริงๆ ไม่รับรู้อะไรเลย เหมือนมันไม่มีในโลกนี้ถ้าเราไม่รับรู้ แต่พอรับรู้ขึ้นมาแล้ว
มันทำมาได้ มันก็คิดถึงอดีต ว่าตอนนั้นทำไมเราไม่เห็นถึงตรงนี้

คนถ้ามันยังไม่เห็นมันก็ไม่เข้าใจ พอไม่เข้าใจมันก็ไม่ยอมรับรู้อะไรทั้งสิ้น มันก็
เหมือนกับไม่มี แต่พอมีขึ้นมาแล้ว ทำขึ้นไปแล้ว มันจะเป็นอย่างไรขึ้นมา เหมือนกับเราทำบุญ
กุศล เราเริ่มทำบุญกุศลขึ้นมา มันเป็นความพอใจของเรา

แต่เวลาทำไปๆ แล้วมันก็เหนื่อย มันก็เหนื่อยหน่าย ความเหนื่อยหน่าย นี้ธรรมดากว่าตรง
นี้ ธรรมะคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า สั่งสอนให้เราเข้าใจเรื่องการกระทำของเรา ให้มันละเอียด
ขึ้นไปเรื่อยๆ ใจ

เวลาสวดมนต์ สิ่งทีละเอียดกว่านี้ที่เราจะทำอีกยังไม่มี เห็นไหม วันหนึ่งๆ เราทำ
อะไรบ้าง? มันจะมีกุศลอะไรที่เราจะก้าวเดินขึ้นไปอีก ถ้าเราก้าวเดินขึ้นไปมันก็เป็นกุศลของเรา
ความละเอียดอ่อนของใจมันถึงจะเป็นความเห็นตรงนั้น ถ้ามันไม่มีความละเอียดอ่อนของใจ
ความคิดของใจใจ

กุศลทำให้เกิดอกุศล ทีแรกเป็นกุศลอยู่ เห็นไหม ทำคุณงามความดีนี้ทำให้เกิดกุศลอยู่ เป็น
กุศลขึ้นมา พอมันเบื่อหน่าย พอเบื่อหน่ายขึ้นมากิเลสมันแทรกตรงนั้น สำคัญมากเลยนะ กุศลถ้า
มันเป็นกุศลอยู่แล้ว ทำไมกุศลทำให้เกิดอกุศล?

อกุศลคือว่ามันไม่พอใจใจ มันไม่พอใจ มันจะแข่งขัน มันจะทำให้ความว่าตัวเรานั้นมีอะไรขึ้นมา อกุศลมันแทรกเข้าไปตรงนั้น นี้กุศลทำให้เกิดอกุศลเลย ทำแล้วไม่เห็นได้อะไรเลย เห็นใหม่ เราทำแล้วไม่เห็นได้อะไร ไม่ทำดีกว่า เขาอยู่สุขสบายทำไมเขาอยู่ของเขาได้ ทำไมเราต้องมาเดือดร้อนของเรา

ความเดือดร้อนของเรา กิเลสดี เวลาเราทำงานขึ้นมา เราได้ขึ้นมา เราทำงานของเราขึ้นมา เห็นใหม่ เราได้เงินได้ทองมา บุญกุศลก็เหมือนกัน เราทำมาเราถึงจะได้ ถ้าเราไม่ทำ เราจะเอาอะไรมาได้? พอเราได้ของเราเข้ามา มันเป็นความสุขใจของเรา เขาไม่สุขใจ เขาไม่เคยเห็น เขาไม่เคยทำ ความสุขใจคือความอึดใจ ความสุขใจภายนอกนี่มันพอใจ มันเหมือนกับความสุขใจจริงๆ แต่ถ้าทำ ความสงบเข้ามา เห็นใหม่ ปลงภาระของใจลงไป

ใจถ้าปลงภาระของใจขึ้นไป อันนี้มันเป็นปัจจัยตัด ความที่เป็นอาภิสถานมันเป็นเปลือกภายนอก เป็นอาภิส ความเป็นอาภิสนี่มันเป็นวัตถุที่สละออกไป แต่ถ้ามันเป็นปัจจัยตัด รู้จำเพาะตนขึ้นมา มันเป็นอาการของใจ สัมผัสที่ใจ ใจมันเว้งว่าง มันปล่อยวางขึ้นมาเป็นความสุขอันนั้น อันนี้มันเป็นการยืนยันใจ

นี่ปัจจัยตัด รู้จำเพาะตน พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า “มันเป็นปัจจัยตัด ให้ผู้นั้นรู้ด้วยตนเอง” แต่ผู้นั้นจะรู้ด้วยตนเอง มันละเอียดอ่อนมากจนเราจับต้องไม่ได้ อะไรเป็นใจ? อะไรเป็นใจล่ะ? ทุกอย่างมันจับต้องมันเป็นร่างกายหมด จับไปที่ไหนก็เป็นตัวเรา เป็นความรู้สึกทั้งหมด เห็นใหม่ มันรวมตัวเราไม่ได้

แล้วเวลากำหนดพุทฺโธ พุทฺโธขึ้นมา มันกำหนดที่ปลายจมูก กำหนดที่ตรงไหนก็แล้วแต่ กำหนดพุทฺโธ พุทฺโธ มันเป็นการกำหนดแล้วมันเป็นรวมตัวได้อย่างไร นี่มันจะรวมตัวขึ้นมาได้ เพราะกำหนดพุทฺโธ พุทฺโธ มันจจจจขึ้นไป เห็นใหม่ นี่มันจจจจ

เวลาวัตถุขึ้นมา เวลาร่างกายเรายังจับต้องได้ แต่หัวใจมันจับต้องๆ อย่างไร? มันรวมตัวขึ้นมาเอง พอรวมตัวขึ้นมาเอง ปัจจัยตัดมันจะเกิดจากตรงนั้น สิ่งที่ว่ามันเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่มีมันลึก มันกว้างจนที่ขอบข่ายของใจขอบข่ายของความรู้สึกเราจับต้องไม่ได้ เรายังจับไม่ได้เลย แต่กำหนดพุทฺโธขึ้นมา ขอบข่ายของมันมีขึ้นมาแล้ว เห็นใหม่ ขอบข่ายของหัวใจมีขึ้นมาตรงปลายจมูกนั้น ตรงจับต้องได้ เป็นปลายจมูกจับต้องได้ขึ้นมา แล้วก็ละเอียดเข้าไป มันสัมผัส มันปล่อยวางเข้ามา นี่ปัจจัยตัดสัมผัสตรงนั้น

อันนี้มันถึงว่ามันเป็นเรื่องของนามธรรม แล้วมันจะซึ่งใจ แล้วมันจะเข้าใจเรื่องของ พระพุทธเจ้าใจ จะยอมรับพระพุทธเจ้าว่าไอ้โฮ...พระพุทธเจ้านี้พูดไว้ถูกต้องทั้งหมด เราเอง ต่างหากเข้าใจไม่ถึง แล้วที่ว่าสิ่งนั้นเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่จะเป็นไปได้ สิ่งที่ว่าสิ่งที่เป็นนามธรรมมันจะเป็นความสุขได้อย่างไร มันต้องเป็นวัตถุถึงจะเป็นความสุขได้ วัตถุนั้นถึงจะให้เรารู้ความสุขได้

แต่วัตถุให้มาแล้วมันพอใจตรงไหน? หัวใจมันพอใจตรงไหน? มันต้องการมากขึ้นไป ต้องการมากขึ้นไป...ค้นหาความทะยานอยาก เห็นไหม มันถึงแก้กันไม่ได้ใจ เราไปแก้ไขที่เรื่องของ ผิดพลาดไป เราไปเข้าใจผิดว่าสิ่งนั้นจะให้มีความสุขแล้วมันให้มีความสุขไม่ได้ พอเรา เข้าใจผิด เราจับต้องตรงนั้นแล้วมันก็ไม่ได้ผลตรงนั้น แล้วเราก็แสวงหาไป พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า “แก้ไขที่จะแก้ไขได้ มันต้องแก้ไขที่หัวใจ” ถ้าหัวใจมันพอใจตรงนั้นแล้ว ไอ้วัตถุนั้นมันแค่ปัจจัย เครื่องอยู่อาศัย

ปัจจัยเครื่องอยู่อาศัยกับความเป็นจริงต่างกัน ความเป็นจริงต้องแก้ไขลงไปที่หัวใจนั้น ถ้า หัวใจแก้ไขได้ใจ หัวใจแก้ไขได้ก็เป็นใจดวงนั้นๆ พอใจดวงนั้นขึ้นมา เห็นไหม “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้ นั้นเห็นตถาคต” ถ้าใจดวงนั้นเห็นตถาคต เห็นธรรม เห็นธรรมมันก็เข้าใจ พระพุทธเจ้าเห็นธรรม ก่อน พระพุทธเจ้าเข้าใจไปแล้ว เรามันยังไม่เห็นธรรม พอเห็นธรรมก็เห็นแต่...เห็นธรรม ความ เข้าใจนั้น เห็นตถาคต ตถาคตรู้อย่างนี้เหมือนกัน เราก็รู้อย่างนี้ขึ้นมา หัวใจมันเป็นธรรมขึ้นมา

ถึงว่าหลวงตาบอก “เวลาคิดถึงพุทโธนะ สะเทือนถึงพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ ไม่ใช่ พระองค์เดียว” สะเทือนถึงพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ เพราะมีมากมายมหาศาลเลย แล้วสำเร็จไป เป็นล่องไป ล่องพันไปๆ เราก้าวเดินตามนะ พอใจมันเห็นธรรมก็เห็นตถาคตเหมือนกัน มันก็เป็น ธรรมอันนั้นเหมือนกัน แต่ธรรมตรงนั้นจะเกิดขึ้นมา มันต้องเกิดขึ้นมาจากการฟังธรรม

การฟังธรรมมันเป็นเรื่องของยืมมา แต่เวลาเราสัมผัสธรรมขึ้นมา มันเป็นความรู้ของเราเอง มันจะปล่อยวางจากภายใน เห็นไหม มันปล่อยวางจากภายในมันก็มีความสุขของมันเป็นไปได้นี้ สำคัญตรงเหตุนี้ ถึงว่าเป็นธรรมๆๆ ใครก็พูดเรื่องธรรม คุณติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนที่จะตรัสรู้ เห็นไหม ไปศึกษาเล่าเรียนกับลัทธิต่างๆ เขาก็ว่าเขามีธรรมแล้ว เขาเข้าใจธรรม แล้ว เขาว่าเขาเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดนะ

นี่มันเป็นที่เขาว่า ถ้าเขาวานี้มันเป็นอย่างหนึ่ง เป็นความรำลืออย่างหนึ่ง แล้วไม่เป็นจริง แต่ ถ้ามันเป็นความจริงเขาไม่ว่า เขาไม่ว่าแต่เรารู้อเอง เราสัมผัสเอง เขาวานี้เป็นเขาว่า แต่เราสัมผัส

เอง เห็นไหม องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาเขาแล้วออกมาปฏิบัติ มันไม่ใช่ พอออกมาแล้วกิเลสมันก็เกิดอย่างเก่า กิเลสก็ยังคงเกิดอย่างเก่า

แต่พอมาตรัสรู้ธรรมเข้าไป กิเลสมันดับหมด เห็นไหม พอกิเลสมันดับหมด ไม่เคยเปล่งเลย ไม่เคยบอกว่าตัวเองเห็นธรรม ธรรมอันนี้ต่างหากถึงว่าเป็นประโยชน์จริง ธรรมอันนี้มันถึงสัมผัสลงที่ใจ แล้วใจเราเข้าไปสัมผัสเองของใจดวงนั้น เราเข้าไปสัมผัสเอง

แต่มันสำคัญที่เหตุที่เราจะเข้ามา สำคัญที่เหตุ เราถึงย้อนมาที่เหตุนี้ก่อน ทาน ศีล ภวานานี้แหละ เห็นมีทานก่อน ถ้าเรามีทานก็มีศีล เห็นไหม มีศีลก็มีภวานาขึ้นไป ภวานาขึ้นไปก็จำเป็นต้องขยับขึ้นไปเรื่อยๆ ขยับขึ้นไปเรื่อยๆ

ถ้าไม่มีทานก่อน มันจะเริ่มทำตรงไหน? มันไม่มีทานก่อน มันก็เหมือนกับคนเราอินทรีย์ไม่แก่กล้า เราประพฤติปฏิบัติไป เห็นไหม มันยังทำไม่ได้เพราะอะไร เพราะว่ามันไม่รู้ เหมือนเด็กๆ นี่ฟังอะไรก็ไม่เข้าใจ ฟังอะไรก็ไม่เข้าใจ.. แต่พออินทรีย์มันแก่กล้าขึ้นมา เห็นไหม ฟังก็เข้าใจ ไม่ฟังขึ้นมามันธรรมก็จะกังวานกลางหัวใจ เวลาปฏิบัติไปมันจะมีการสืบทอด มีการแก้ไขในหัวใจ มันจะมาบอกมาสอนในหัวใจของเราเลยนะ เราสงสัยสิ่งใดๆ อยู่ เวลาพิจารณาไปๆ การแปรสภาพไป เห็นไหม ธรรมเกิดจากเราเอง ธรรมเกิดจากภายในหัวใจเราเอง

เราพยายามถากหญ้าให้วัชพืชนี้ออกหมด พอมีพื้นดินขึ้นมา ต้นไม้มันจะเกิดจากพื้นดินนั้น หัวใจก็เหมือนกัน ในเมื่อมันข้องเกี่ยวกับอารมณ์ต่างๆ มันเหมือนกับหญ้าปกคลุมหัวใจทั้งหมดเลย เวลาเราถากออกไปด้วยพุทธโฆ พุทธโฆ ถากออกไป เห็นไหม ที่ดินมันจะเปิดขึ้นมา แล้วพอฝนตกขึ้นมา สิ่งที่ดินไม้มันจะงอกขึ้นมาจากนั้น นี่ธรรมงอกออกมาจากใจ ความคิดใจ

ธรรมอันนี้เป็นธรรมเกิดๆ ธรรมเกิดอันนี้ไม่ใช่ธรรมเป็นความจริงนะ เพราะมันเกิดขึ้นมา มันเป็นสิ่งที่เกิดมาจากหัวใจ แต่วิปัสสนามันเป็นอีกอันหนึ่ง ธรรมเกิดอันนี้เป็นธรรมเริ่มต้นเกิดขึ้นมา แต่เวลาวิปัสสนาเกิดขึ้นมา มันจะรวมตัวเข้าไปอีก

ถึงธรรมเกิดนี้เป็นจินตมยปัญญา ภวานามยปัญญาจะเกิดขึ้นมาอีกถ้าเราทำของเราเข้าไป เราเวียนใจของเราเข้าไป วนเข้าไปข้างใน สิ่งของมันออกมานั้นมันแก้ไขมันปลดเปลื้องเข้าไป ให้ละเอียดอ่อนเข้าไปให้ ใจนี้ละเอียดอ่อนเข้าไป ความละเอียดอ่อนเข้าไปของใจ ความคิดละเอียดอ่อน มันถึงว่าเข้าไปชำระสัญชาตญาณของใจได้

ไอ้ความคิดนี้มันเป็นความคิดแบบเรื่องของเปลือกของใจต่างหากละ มันละเอียดอ่อนเข้ามา มันก็ละเอียดอ่อนเข้าไปเรื่อยๆ จริงอยู่ ถ้าความคิดอันนี้มันเป็นปัญญา เราคิดว่าเราแก้ไขกิเลสได้ พอแก้ไขกิเลสได้ เห็นใหม่ เราเข้าใจมันก็ปล่อยวาง พอธรรมมันเกิด มันโล่ง มันพอใจ เข้าใจว่าอันนี้เป็นธรรม เป็นธรรมมันเกิด ในตำราว่าอย่างนั้น

แต่อาจารย์บอกว่า “เป็นกิเลสมันเกิด” กิเลสมันเกิดเพราะอะไร? เพราะมันเกิดขึ้นมาแล้ว สิ่งที่มีมันแก้ไขๆ ได้ช่วงหนึ่ง แต่ความคิดความอยากขึงอยู่ตรงนั้น เห็นใหม่ เป็นต้นหาความทะยานอยาก พอไอนั้นมันเข้ามา มันเกิดขึ้นมาก็ดีใจ เราอยากได้อีก นี่กิเลสมันเกิดๆ ตรงนี้ กิเลสมันสวมรอยนะ นี่กุศลทำให้เกิดอกุศลไง มันเป็นกุศลเป็นความถูกต้อง แต่อกุศลคืออยากให้เกิดอีก อยากให้เป็นอีก แต่ไม่ได้สร้างเหตุ

เหมือนกับเราเนี่ย เราจะสร้างเหตุขึ้นมามันจะเป็นบุญกุศล ถ้าเราไม่สร้างเหตุขึ้นมามันจะเป็นอย่างนั้น มันพอใจนะ มันมีวันแต่รอเสื่อมไป สัพเพ ธมมา อนตตา ธรรมทั้งหลายต้องแปรสภาพทั้งหมด ความจริงใจ ความตั้งใจ เจตนาของเราเนี่ยตั้งใจดีขึ้นมาหมด แต่มันก็แปรสภาพไปตลอดเวลา เห็นใหม่ ถึงต้องสืบทอดตลอดเวลา สืบทอดๆ

พลังงานตัวนี้เป็นพลังงานตัวบริสุทธิ์ แต่กิเลสที่มีมันอยู่ในพลังงานนั้นมันทำให้เราเฉไฉออกไป นี่พลังงานบริสุทธิ์มันปกคลุมด้วยกิเลส กิเลสมันปกคลุมพลังงานตัวนี้ไว้ มันทำให้เฉไฉออกไป มันถึงไม่ได้ประโยชน์จริง

แต่การประพฤติปฏิบัติ เราต้องไปทำลายไอ้พลังงานทำให้เฉไฉอันนั้นให้มันออกไป พอกิเลสที่มันควบคุมพลังงานที่มันทำให้เปลี่ยนแปลงให้เฉไฉออกไป มันจบสิ้นไป พลังงานตัวนี้เป็นพลังงานบริสุทธิ์ เห็นใหม่ จิตตัวนี้บริสุทธิ์ จิตตัวนี้เป็นผู้มองใส จิตตัวนี้เป็นผู้ก้าวพ้นไป จิตตัวนี้คือมันเป็นเป้าหมายของชาวพุทธที่เราปรารถนา

อันนี้คือธรรม ธรรมแท้ๆ อยู่ที่ใจ ใจสัมผัส ใจเป็นธรรมขึ้นมาทั้งแห่ง ใจทั้งแห่ง ใจเริ่มต้นใจที่กิเลสปกคลุมอยู่ แล้วประพฤติปฏิบัติไปจนใจนี้กิเลสหลุดออกไปเป็นใจทั้งแห่ง เป็นธรรมทั้งแห่งในหัวใจนั้น มันก็เป็นเป้าหมาย เห็นธรรมแท้ตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่าน อันนั้นก็บุญกุศลของใจดวงนั้น เอวัง